Openstaande vragen Bestaanszekerheid

Vraag:
Als we de norm voor de individuele inkomenstoeslag willen verhogen van 110% naar 120%, aan welk bedrag per jaar moeten wij dan denken dat het gaat kosten?

Misschien is het ook handig te weten wat er nu elk jaar wordt besteed aan de individuele inkomenstoeslag?

Wat is de Individuele Inkomenstoeslag (IIT)?
De Individuele Inkomenstoeslag (IIT) is een jaarlijkse toeslag voor huishoudens met een langdurig laag inkomen zonder uitzicht op inkomensverbetering. Inwoners vragen deze toeslag aan bij de gemeente. De inwoner moet daarbij aantonen dat er geen zicht is op inkomensverbetering.

Huidige situatie in Lingewaard
Naast de wettelijke bepalingen heeft de gemeente Lingewaard besloten dat inwoners recht hebben op IIT wanneer zij gedurende 36 maanden (drie jaar) of langer een inkomen hebben dat lager is dan 110% van het bijstandsniveau.

Voor deze Lingewaarders is de individuele inkomenstoeslag per kalenderjaar:
- € 467 voor een alleenstaande;
- € 596 voor een alleenstaande ouder;
- € 661 voor gehuwden of samenwonenden.

Ter vergelijking
Volgens onderzoek van het Nibud (2024) keert elke Nederlandse gemeente minstens een IIT uit op 100% van het bijstandsniveau. Ruim de helft van de Nederlandse gemeenten doet dit ook op 110% en drie gemeenten kennen de IIT toe boven de 110% van het bijstandsniveau.

In een vergelijking met omliggende gemeenten komt naar voren dat de bedragen m.b.t. inkomenstoeslag in Lingewaard hoger liggen.

Kostenoverzicht IIT afgelopen jaren

Jaar	Kosten
2022	€ 108.721
2023	€ 133.358
2024	€ 122.229
Begroot 2025	€ 109.538
Begroot 2026	€ 112.000

De IIT is een zogenoemde open-einde regeling. In 2024 hebben er 229 mensen gebruik van gemaakt.

Prognose extra kosten verhogen inkomensgrens naar 120%
Voor de berekening hoeveel het ons gaat kosten als we de regeling verhogen van 110% naar 120% hebben we gekeken naar de inwoners die gebruik maken van de collectiviteitsverzekering. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat niet alle inwoners die hier recht op hebben, hier ook gebruik van willen maken. De daadwerkelijke doelgroep zal dus iets groter zijn. Maar op basis van deze gegevens gaan we

ervan uit dat het ons jaarlijks tussen de € 15.000 en € 20.000 extra gaat kosten om de IIT op te hogen naar 120% Hiervoor zal de begroting bestaanszekerheid structureel moeten worden verhoogd.

Waarom een inkomensgrens tot 110%?
De gemeente Lingewaard hanteert de 110% met name om ervoor te zorgen dat inwoners er niet op achteruit gaan als ze gaan werken. Onze visie is nog steeds dat werken moet lonen. Met het verhogen van de regeling naar 120% zorgen we ervoor dat relatief meer inwoners gebruik kunnen maken van de regeling, maar dat ook het risico op ‘armoedeval' toeneemt.

Armoedeval is een situatie waarin iemand die uit een uitkering komt en gaat werken, financieel niet beter af is en er soms zelfs op achteruit gaat. Dit gebeurt omdat de verhoging van het bruto-inkomen door belastingen en het wegvallen van toeslagen en subsidies, ervoor zorgt dat het netto-inkomen nauwelijks stijgt of zelfs daalt. Dit gebrek aan financiële prikkels maakt het onaantrekkelijk om te werken en belemmert de financiële onafhankelijkheid. Deze armoedeval wordt veroorzaakt door een hoge marginale druk.
Dit betekent dat een groot deel van elke extra verdiende euro, weer verloren gaat aan

- Belastingen: door het stijgen van het inkomen moet meer belasting worden betaald
- Wegvallen van toeslagen en subsidies: zowel gemeentelijke als landelijke subsidieregelingen
- Verhoging van eigen bijdrage; soms worden de eigen bijdragen voor bepaalde voorzieningen ook hoger, wat het netto-inkomen verder kan verlagen.

Een oplossing voor deze armoedeval is om toeslagen geleidelijker af te bouwen en dus niet voor alle regelingen eenzelfde percentage te hanteren. Voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het bijstandsniveau is er daarnaast de mogelijkheid om via de individuele bijzondere bijstand ondersteuning te krijgen bij onverwachte noodzakelijke kosten, zoals de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen. Hiermee kunnen we maatwerk leveren voor inwoners met een inkomen boven de 110% maar onder de 120%.

Uitvoeringsplan
In het beleidskader zetten we extra in op communicatie over regelingen en zetten we in op meer duidelijkheid over de regelingen om het bereik (en daarmee gebruik) te vergroten. Een van de opties hierbinnen is om, vooruitlopend op de Participatiewet in Balans, de IIT in de toekomst ambtshalve toe te passen. Dit willen we in de uitvoeringsagenda meenemen. Inwoners hoeven dan niet meer zelf een aanvraag in te dienen, maar wij kijken vanuit onze gegevens of iemand recht heeft op deze regeling en kennen deze direct toe. Hiermee zorgen we voor gelijkheid onder onze inwoners en borgen we dat iedereen die hier recht op heeft ook gebruik maakt van deze regeling. Dit sluit ook aan bij de kaders zoals geschetst in het beleidsplan. Uiteraard gaat dit leiden tot hogere kosten. Dit zullen we verwerken in de 1e Turap.

Vraag:
Gisteren ontvingen wij de beantwoording van de vragen die gesteld zijn tijdens de inforonde over de beleidsnota Bestaanszekerheid.

Ik heb daar gisteren tijdens de PA een vraag over gesteld. Wethouder Hubers gaf als antwoord op mijn vraag dat er 19 inwoners uit de ParticipatieWet zijn uitgestroomd naar betaald werk. Daar zaten ook statushouders bij.

Mijn vraag is hoeveel statushouders zijn uitgestroomd naar werk? En waar zijn de overige van de 26 statushouders die zijn uitgestroomd gebleven?

Zoals vorige week aangegeven zijn in 2025 in totaal 26 statushouders uitgestroomd uit de participatiewet. Van deze 26 zijn er 9 uitgestroomd naar betaald werk of een zelfstandig beroep. De redenen van de uitstroom van de overige 17 statushouders zijn naturalisatie, verhuizing naar een andere gemeente, aangaan van een relatie en starten met een studie.